

Miroslav Žamboch

detektivní povídky s Kristianem Samuelsonem, které vyšly v časopise IQ.

Případ číslo 1 – Radioactive

Otevřel jsem oči. Pokoj vypadal stejně, jako když jsem usínal. Digitální kalendář zobrazoval čtvrtek pátého září a ani ukazatel letopočtu se nezměnil. Pro někoho, kdo je vláčen asynchronní poruchou z času do času, to není úplně samozřejmé. V téhle době už jsem žil déle než dva roky a jako „P. I. – Private Investigator,“ neboli soukromý detektiv, jsem začínal být dobře zavedený. Výhodou tohoto povolání je, že se jím můžete živit od chvíle, kdy člověk vymyslel soukromé vlastnictví, do okamžiku, kdy ho zase zrušil. Jediný problém, který jsem musel urychleně vyřešit, byl slábnoucí zdroj v mém „antikolapsačním“ náhrdelníku. Nechápal jsem přesně jak funguje, pouze jsem věděl, že mi při náhlých a nečekaných přesunech v čase chrání krk.

Zazvonil zvonek, na monitoru zabírajícím prostor před domovními dveřmi se objevil podsaditý muž v dokonale padnoucím obleku.

„Tady Kristian Samuelson,“ ozval jsem se do mikrofonu.

„Henry Glower, potřebuji vaši pomoc. Ihned,“ skoro mě ani nenechal domluvit.

Jméno mi nic neříkalo, ale můj klient, můj pán. Stiskl jsem bzučák a nechal ho vejít. Rychle jsem se vykulil z postele, přehodil před sebe župan a postavil vodu na kávu. V půl deváté ráno po mě nemůže nikdo chtít, abych ho přivítal ve formálním oblečení.

Usadil jsem ho do křesla pro klienty a bez ptaní mu podal šálek. Nerad piji kávu sám, po ránu je to nejpříjemnější v dámské společnosti.

„Jsem šéfem bezpečnostní služby Nuclear Works co. Mám problém a doufám, že mi ho pomůžete vyřešit. Nechci se obracet na policii dříve, než to bude nezbytně nutné,“ přešel bez okolků k věci.

„Nuclear Works? Ten podnik na zpracování jaderných materiálů?“ zeptal jsem se.

Přikývl.

„Přesně. Mám v areálu jednoho mrtvého muže a chybí mi dvacet kilogramů štěpného plutonia. Po vás chci, abyste ten materiál našel. Pokud přitom chytnete zloděje a vraha, tím lépe. Zaplatím vám, co si řeknete, protože tahle situace pro mě znamená velký, opravdu velký problém. Berete ten případ?“

„Obleču se a přesuneme se na místo činu,“ řekl jsem místo odpovědi.

Nastoupili jsme do velkého džípu Cherokee s možná dvaceti palcovými pneumatikami, který ze všeho nejvíc připomínal železniční vagón. Všiml si mého udiveného pohledu.

„Koníček,“ vysvětlil, „navíc mám rád spolehlivé vozy.“

„I když,“ nespokojeně zařadil a bezohledně si vynutil místo v nekonečném proudu vozidel, „mě nedávno právě tohle auto pořádně naštvalo. V pondělí jsem chtěl jet z práce domů a motor ani neškytl. Automechanik tvrdil, že je to závada v palubním počítači. Nechal jsem ho stát na místě a vzal si místo toho taxíka. Druhý den naskočil jako hodinky, i když mi připadá trochu línější. Stejně ho nechám

pořádně zkontrolovat. Zatím jsem neměl čas, tři dny jsem byl pracovně mimo město. Najezdil jsem přitom snad tři tisíce kilometrů.“

Během cesty jsem se dozvěděl, že celá Nuclear Works co., je obehnána pět metrů vysokou betonovou zdí s pravidelně rozmístěnými strážnými stanovišti a že všechna zavazadla, do kterých se vejde víc než taška s doklady, jsou pečlivě kontrolována. Bez ohledu na majitele. Henry Glower tvrdil, že jeho zaměstnanci bez pardonů prohlízejí i top management. Plutoniem se běžně manipulovalo v malých schránkách, každá obsahovala s bezpečnou rezervou podkritické množství. Pro usnadnění transportu se schránky spojovaly do kartuší, které se potom skladovaly nebo posílaly pryč z Nuclear Works. Kartuše s dvaceti kilogramy plutonia vážila podle Glowera dva metráky, ale nebyla větší než sedmdesát litrové akvárium. Nic, co by někdo pronesl v náprsní tašce, nebo dokázal přehodit přes zeď.

Dorazili jsme až k bráně ukotvené ve dvou železobetonových věžičkách se skleněnými pozorovatelnami nahoře. Na Glowera jeho lidé kývli, ale mě nechali vystoupit ven a prohledali i můj kufřík s počítačem a drobnostmi, které v tomto čase obvykle používám k pátrání. Teprve potom nás pustili dál. Projeli jsme bránou, před námi se otevřel pohled na několik izolovaně stojících budov. Kromě širokých cest a krátce zastřižených trávníků v areálu firmy nic jiného nebylo.

„Budovy jsou osamocené kvůli bezpečnosti a snazší kontrole, radioaktivní materiál se přepravuje podzemními tunely. Každý zaměstnanec má přístup jen do budovy, kde pracuje,“ vysvětloval Glower.

Mezitím jsme zastavili u deset metrů vysokého hranolu z betonu bez oken, pouze s prostorným proskleným vstupním vestibulem.

„Ven a dovnitř se může jedině tudy. Jsou zde instalovány detektory radioaktivity. To plutonium by určitě zaznamenaly, kartuše

nejsou úplně dokonale odstíněny,“ pokračoval ve výkladu, zatímco jsme vystupovali.

„A materiál, nástroje, zařízení“ Ty se transportují také skrze vestibul?“

Glower zavrtěl hlavou.

„Ne, většinou tunely. Pro věci z venku je zde speciální vchod. Při jeho používání však obvykle asistuje víc lidí, kteří všechno kontrolují. Minimální počet jsou dva, jeden venku a jeden uvnitř. Jinak to nejde.

Vešli jsem dovnitř, Glower mě nejprve zavedl do skladiště použitého zářícího materiálu a ukázal na nažloutlé kruhové okno ve stěně.

„Je to metr silné olovnaté sklo, ale stejně bychom se tu neměli zdržovat příliš dlouho. Zůstává tady materiál, pro který není žádné další použití a některé ty věci jsou pořádně horké. Moc často se sem nechodí.“

Poslušně jsem se podíval dovnitř.

U protější stěny, vzdálené zhruba tři metry, na hromadě oprýskaných olovených kontejnerů ležel člověk. Jeho tvář byla v umělém osvětlení sinalá, oči měl i z dálky zřetelně rudé. Jinak byla místnost až na ramena teleskopických manipulátorů naprosto prázdná.

„Někdo, předpokládám, že zloděj plutonia, ho tady zavřel. Je to jeden ze tří techniků pracujících v téhle budově. Zemřel na nemoc z ozáření. Měl u sebe elektronický dozimetr. Manipulátorem jsme si ho vytáhli ven. Podle radiační dávky, kterou obdržel, a místa, kde umřel, tam leží asi osm hodin. To by naznačovalo, že se krádež uskutečnila dnes v noci, nebo pozdě večer. Neměl tu co dělat, od úterka má nahlášenou dovolenou.“

Glower mluvil způsobem připomínajícím profesionální průvodce na zámcích nebo hradech.

„Kdo všechno tady ještě pracuje?“ zeptal jsem se.

Zavedl mě do své kanceláře, ze které měl přístup na vnitrofiremní síť. Prý měl v každé budově takovou. Za okamžik přede mnou na monitoru defilovaly data všech šesti zaměstnanců pracujících právě tady. Tři vědečtí pracovníci, Krystof Nowak, doktor přes elektroniku

a řízení na dálku , J. J. Martin, fyzik neutronových polí a Thompson Kelvin, expert na numerické simulace. W. Klauswitz, G. Wayneger a mrtvý – Rudolph Babinski byli tři laboratorní technici s dlouholetou praxí.

„Můžete si přečíst jejich výpovědi. Prokazatelně tady ani jeden včera po páté hodině nebyli. Možná se tam zavřel sám,“ uchechtl se Glower sarkasticky, „ale to nevysvětluje to plutonium.“

Náhle jsem pocítil lehkou závrať obvykle předcházející časový posun. Zmizet z pečlivě střeženého závodu, kde neproklouzne ani myš – Glower by měl další problém. Naštěstí to však bylo jen plané varování. Zhluboka jsem se nadechl.

„Zbývá dořešit problém mé mzdy. Chci tohle, napsal jsem na monitor složení speciální slitiny, která sloužila jako pohonná jednotka mého dekolapsátoru.“

Glower se střídavě díval na mě a na monitor. Vypadal nechápavě.

„Je v tom nějaké zlato, paládium, stříbro, uran, špetka rhodia, stačí padesáti gramová cihlička. Pro váš podnik by nemělo být problémem něco takového vyrobit. Běžně se to koupit nedá,“ vysvětlil jsem a v duchu dodal – ne v tomto čase.

„Neříkejte, že už víte, kde ten materiál je!“ vybuchl.

Pokrčil jsem rameny.

„Souhlasíte?“

Přikývl a nespouštěl přitom ze mě oči.

„Za to plutonium vám dám úplně všechno.“

Začal jsem vykládat...

Řešení:

Zločin? vražda i krádež, se odehrál už v pondělí. Člověk, který dlouhá léta pracuje s radioaktivním materiálem, by si uvědomil, že intenzita záření klesá se čtvercem vzdálenosti a v komoře by si nesedl přímo na kontejnery s aktivním materiálem. Krčil by se u stěny, která je zhruba 3 metry daleko, to představuje 9 násobné snížení dávky. Vrah počkal, až umře, potom jeho tělo umístil co

nejblíže ke zdroji záření a doufal v chybný časový odhad vyšetřovatelů.

Jediný, kdo měl možnost vyvést materiál z hlídaného pracoviště, byl Glower sám? jeho vůz jinak pečlivé strážné nekontrolovaly.

Právě v pondělí měl jeho vůz závadu, proto ho nechal uvnitř areálu. Nebyla to náhoda, poruchu způsobil zločinec, který do vozu naložil plutonium (70-ti litrové akvárium se ve velkém džípu ztratí). Doufal, že kontejner při nejbližší příležitosti vyloží. Po té vůz opět zprovoznil. Glower si pak všiml, že jeho auto se chová? líněji?. Dva metrické centy jsou znát. Zločinec však nemohl kartuši vyložit, protože Glower na tři dny odjel z města.

Plutonium ukradl a Babinského zabil (pomáhal mu kartuši dostat ven z budovy) Krystof Nowak. Pro odborníka na elektroniku a řízení na dálku, nebylo problém přeprogramovat palubní počítač vozu tak, aby v danou dobu auto nenastartovalo a později už ano.

Případ číslo 2 – Případ příliš velké ráže

Policista provedl rutinní kontrolu, pustil mě do místnosti a zavřel za mnou. Čtyři holé, na bílo omítnuté stěny, studené zářivky, stůl pamatující několik generací vyšetřovatelů a tři židle. Dvě obsazené. Na jedné seděl muž ve špatně padnoucím dvouřadovém saku s nezadržitelně se rozšiřující pleší, kterou nedokázala zakrýt ani pečlivě ulízaná přehazovačka. Jmenoval se Pierce Maton a přes svůj zevnějšek patřil k nejlepším advokátům ve městě. Specializoval se na obhajobu klientů, které většina normálních lidí běžně označuje za darebáky, nebo ještě lépe kriminálníky. Druhého muže jsem neznal. Menší postavy, ne víc než metr sedmdesát tři vysoký, štíhlý, tmavé pleti. Vězeňské uniforma mu padla, jako by mu byla ušita na míru. Prohlížel si mě studenýma, očima. Klidně by to mohly být oči hada nebo leguána. Něčím mi připomínal portugalské, nebo španělské potulné šermíře z patnáctého století, kteří za peníze pronajímali své

rapíry. Byl jsem tady, protože jsem na telefonním záznamníku našel Matonův vzkaz.

„Přejdeme přímo k věci,“ začal advokát bez úvodu,“ tato místnost slouží k rozhovorům právníků s klienty a je zvukově izolovaná. Můžeme proto mluvit bez obalu. Můj klient, pan Miguel de Vedra, je obviněn z vraždy pana Henryho Ladena, jednoho ze dvou majitelů firmy Safe&Aware. Zaplatím vám za obstarání důkazů, nebo alespoň informací, které povedou k prokázání jeho nevin.“

„A co když je opravdu vinen? Pak nedostanu nic?“ zeptal jsem se.

Maton téměř nepostřehnutelně přikývl.

„Dobrá námitka. Zaplatíme vám za prošetření okolností smrti Henryho Ladena bez ohledu na výsledek procesu.“

„A pokud budu zproštěn obvinění, dostanete pětadvacetitisícovou prémii,“ doplnil Miguel.

Jeho hlas si v ničem nezadal s očima. Neosobní, lhostejný.

„O.K., můžete mi poskytnout víc informací?“ souhlasil jsem nakonec.

Za dvacet minut jsem věděl, že H. Laden byl zabit ve střeleckém klubu, který pravidelně navštěvoval, ranou do břicha z bezprostřední blízkosti. Smrtící zbraní byla podle balistické expertízy jeho vlastní zbraň Colt ráže 0.45 model Government s mířidly pro přesnou střelbu. Přes rozsáhle policejní pátrání nebyla nalezena.

„Byl jste v inkriminovanou dobu v klubu?“ zeptal jsem se Miguela.

Přikývl. Po celou dobu ze mě nespustil oči a zdálo se, že vůbec nemrká.

„Proč?“

„Dostal tento vzkaz“, odpověděl místo něho Maton a podal mi papír, který byl původně několikrát přeložen

Přečetl jsem text nahlas:

„Dnes večer v sedm třicet v V.S.K. klubu. Mám pro vás obchodní nabídku.“

„Čím se živíte?“ podíval jsem se na Miguela.

„Nájemný střelec,“ řekl a na rozdíl ode mě nehnul ani brvou.

„O vaši nevině porotu přesvědčím jen když jim dodám jiného pachatele,“ prohlásil jsem.

Pokrčil rameny.

„To je pravda. Pokud ho nenajdete, čeká mě elektrické křeslo.“

Nezdálo se, že by ho to příliš vzrušovalo.

Odpoledne jsem navštívil druhého majitele firmy, pana Erika Hagana. Po slovní přestřelce s hlídkou u vchodu jsem se přes šéfa vnitřní ochranky dostal až k sekretářce střežící soukromí jeho pracovny. Vlasy měla zastřížené do sportovního účesu, krátké nalakované nehty a dokonale tvarovaná lýtka prozrazovaly, že hraje tenis, nebo pravidelně navštěvuje lekce aerobiku. Možná cvičila i v posilovně, ale to bych odhalil jen kdyby sukně jejího běžového kostýmu byla ještě o něco kratší. Přes veškerou svou snahu jsem se k Haganovi nedostal. Slíbila jen, že mu doručí vizitku, na níž jsem napsal důvod návštěvy.

V průběhu našeho rozhovoru z pracovny šéfa firmy vyběhl, nebo spíše byl vyhozen, tlouštík v šedém obleku s obličejem barvy rajčatového protlaku. Z útržků vět, které jsem zaslechl, vyplývalo, že si jeho nadřízený nepřeje být zatěžován takovými prkotinami, jako jsou obchody v ceně pod padesát tisíc dolarů.

Monika Sluthová, v průběhu našeho rozhovoru jsme se stačili přenést přes první formality, dopadla při doručování mé vizitky stejně a doprovázela ji i obdobně nevybíravá slova. Pokoušela se sice svého zaměstnavatele omlouvat – prý si před několika dny při raketbalovém utkání s obchodními přáteli namohl lokty, ale musela se do toho hodně nutit.

Revanšoval jsem se jí pozváním na večeři. Měl jsem štěstí, protože dnes odcházela z kanceláře dříve. Měla osobně zaplatit účet uměleckému mechanikovi za výrobu repliky zbraně pro jejího šéfa.

Zbývalo mi ještě dost času k návštěvě seržanta Cablia, který mi dlužil malou protislužbu. Od něj jsem se dozvěděl, že jejich hlavní důkaz spočívá v obrazovém záznamu zachycujícím obviněného vycházet z kóje, kde střílel pan Laden. Dokonce mi jej i promítl. Miguel na něm vypadal naprosto klidně, ale to u něj nic neznamenalo. Při odchodu za sebou pečlivě zavřel dveře a na okamžik se předklonil, jako by kontroloval, zda nemá špinavé boty.

Na rukou měl kožené rukavice, frak do pasu ve španělském stylu mu padl ještě o poznání lépe než vězeňská uniforma a zdůrazňoval jeho štíhlost a graciéznost. Prostě dokonale elegantní španělský don.

„Vyšetřovali jsme i Hagana. Přiznal, že byl ten večer v klubu taky a dokonce s Ladenem mluvil. Podezírali jsme ho, ale Laden po jeho odchodu prokazatelně odstřílel svou obvyklou sérii. Zabili ho až potom,“ prozradil Cagli, když jsme skončili s prohlížením záznamů.

„Máte ho natočeného?“ zeptal jsem se.

Cagli přikývl a načal další pivo z kartónu dovozového plzeňského, který jsem přinesl.

„Jen příchod. Potom dělali údržbu a na deset minut všechny tři kamery, co tam mají, vypnuli.“

Stejně jsem se podíval. Hagan se ve svém příliš velkém plášti Miguelově eleganci zdaleka nevyrovnal. Výškou a křehkou tělesnou konstitucí si byli podobní.

„Proč tam přišel? Střílet?“

„Prej dostal od Ladena vzkaz,“ řekl Cagli a nahlédl do počítače.

„Zastav se za mnou ve V.S.K. Nutné,“ přečetl nahlas.

S mou pětadvacetitisícovou prémie to nevypadalo moc dobře. Miguel to měl dobře promyšlené, ale zradil ho obrazový záznam. Jako malá náplast na nezdar mě čekala večere v příjemné společnosti.

Monika Sluthová potvrdila můj odhad, že skutečně cvičí aerobik a to dokonce jako trenérka amatérka. Trochu neochotně se přiznala i k posilovně. Kromě toho jsem se dozvěděl, že Safe&Aware vyrábí a prodává bezpečnostní systémy ostrahy budov. Právě včera prý pan Hagan udělal důležité rozhodnutí a rozhodl se expandovat na nové rizikové trhy. Před několika měsíci prý Laden na popud svého společníka pomohl vybavit V.S.K. klub moderním monitorovacím zařízením. Hlavním pozitivem večera však bylo Moničino telefonní číslo v mém diáři.

Nevěděl jsem, kde V.S. K. klub přesně je, ale měl jsem od Cagliho adresu. Telefon jsem, jak se sluší na zkušeného detektiva, zjistil sám.

„Všivák,“ ozvalo se v mikrofonu.

Znejistěl jsem.

„Dovolať jsem se správně do V.S.K?“ ujišťoval jsem se.

Na druhé straně linky se někdo uchechtl.

„Jo, jasně. My sme tady dost uzavřená společnost a málokdy volá někdo nový. Nikdo ze stálých zákazníků neřekne tomuhle místu jinak než Všivák.“

Za půl hodiny jsem byl na místě. Muž, se kterým jsem před tím mluvil, byl současně i majitel. Prozradil mi, že V.S.K. byla zkratka znamenající Klub volné střelby. V praxi to znamenalo, že vás nechali střílet z čeho jste si přáli. Od dámské pistolky ráže 0.22 až po loveckou pušku na slony. Majitel, stále rozložitý sedmdesátník, měl pro střelnici k dispozici rozsáhlé podzemní prostory vzniklé po vytěžení staré uhelné sloje.

„A pan Laden?“ obrátil jsem rozhovor jiným směrem.

„Dobřej zákazník, škoda ho. Občas sme stříleli vo závod, protože máme oba rádi klasiku,“ odpověděl s lítostí.

Otevřel šuplík, vytáhl z něj obrovskou pistoli z matného kovu a podal mi ji. Vážila dobře přes kilogram.

„Skoro sto let starej design, ale nedám na ni dopustit. Je třeba pořádnýho mužskýho, aby s tím dokázal zacházet. Může vám pěkně ublížit, pořádně kope. Ale na kratší vzdálenost vykousne do chlapa díru jako hrom.“

Mluvil o zbrani jako by to byla živá bytost. Obezřetně jsem mu ji podal zpátky.

„Jak pan Laden střílel?“ vrátil jsem se k mrtvému.

Stařík se zakřenil.

„Na to že byl byznysmen zatraceně dobře. Vlastně líp než já. Jen ten poslední nástřel se mu moc nepoved. Byl strašně mizernej.“

Odmlčeli jsem se.

„A nejhorší je, že přijdu ještě o jednoho stálýho zákazníka, pana Miguela. Z toho, že ho nasnímala kamera, by se možná vykroutil, ale v krvi zůstal malej otisk špičky jeho boty,“ dodal nakonec zachmuřeně.

Tak tohle mi seržant Cagli neprozradil. Měl jsem chuť vrátit se pro zbytek kartónu piva, který ještě nestihl vypít.

Stařík měl kopie obrazových záznamů, které dal policii. Prohlédl jsem je až do konce a objevil na nich pár známých tváří, jejichž

majitelé rozhodně netrpěli skrupulemi, když šlo o to ublížit bližnímu. Nikdo z nich však do Ladenovi kóje nevešel.

Jel jsem domů, nalil si drink a přemýšlel. Vypadalo to, že Miguelova kariéra se chýlila ke konci. Ve chvíli, kdy byla láhev prázdná, jsem vyťukal Matonovo číslo, popsal mu, jak se vše stalo.

Řešení:

Miguel byl nevinný – ve svém oděvu neměl možnost nepozorovaně vynést ze střelnice před kamerami rozměrnou zbraň. Navíc by jako zkušený střelec nevolil k vraždě velkorážnou pistoli.

Ani jeden ze dvou vzkazů nepsal, protože by v nich nepoužil slovo V.S.K. , ale „Všivák“. Slovo V.S.K naopak ukazuje na někoho, kdo do klubu nepatřil.

H. Ladena zabil jeho obchodní společník Hagan. Svědčí pro to tyto indicie:

Okamžitě po smrti svého partnera udělal důležité obchodní rozhodnutí. Právě toto bylo motivem vraždy.

Malé obchody ho nezajímaly, přesto se angažoval, aby byl střelecký klub vybaven tří kamerovým bezpečnostním systémem, který měl určitě menší hodnotu než 50 000 dolarů.

K návštěvě klubu zvolil dobu, kdy se prováděla údržba a kontrola kamer. Jako jeden z šéfů firmy znal všechny technické detaily a mohl jich využít.

Svému obchodnímu společníkovi místo pravé zbraně podstrčil dokonalou, ale nefunkční repliku, která při koupi nepodléhá povinné policejní registraci. Navštívil ho ještě před tím, než záměnu objevil a zastřelil ho jeho vlastní zbraň. Poté za něj odstřílel jeho tréninkovou dávku.

Právě proto ho bolely lokty a majitel střelnice se pozastavoval nad mizerným posledním Ladenovým nástřelem.

Případ číslo 3 – Případ otráveného koláče

Pozvedl jsem číši šampaňského k připitku. Tekutina opaleskovala v záři svíček, Moničiny oči se v měkkém osvětlení mihotajících se plamenů zdály větší než obvykle, světlé stíny zdůrazňovaly vznosnou křivku jejích nader a linii šije. Napadlo mě, že to není zase tak špatné, být soukromý detektiv potulující se z času do času.

„Na co si připijeme?“ zeptala se a okamžik mě pozorovala skoro šibalsky.

„Na vášeň?“ navrhl jsem.

Sklo zazvonilo. Políbil jsem ji. Její ústa byla plná příslibů a – křeč mě zkroutila, žaludek si na okamžik vyměnil místo s plícemi, svět se změnil v obraz z rozbitého kaleidoskopu. Zaúpěl jsem, ale neslyšel jsem vlastní sténání. Vzápětí jsem ležel na podlaze s čelem opřeným o zeď. Časová porucha odešla stejně náhle jako přišla.

Rozhlédl jsem se. Byl jsem v jiném pokoji a pravděpodobně i v jiném čase. Vrzly dveře, dekolapsační náhrdelník začal žhnout a pálit na kůži. Odvalil jsem se stranou a schoval se za křeslo. Muž vstoupil do pokoje, prošel bez povšimnutí kolem a vyšel ven. Krk jsem měl v jednom ohni, ale kov našťěstí chladl. Ten muž jsem byl já sám. Ještě nikdy mě časová asynchronní vlna nevrhla do stejného času dvakrát. Neměl jsem představu, co by se stalo, kdybychom se skutečně potkali. Pomalu jsem se rozpomínal. Ocítl jsem se v Londýně druhé poloviny devatenáctého století, snad v roce 1864. Pamatoval jsem si, že než tamten sejde po schodech dolů, časová oscilace ho vrhne na počátek letopočtu. Čekaly ho těžké časy.

Postavil jsem se. Jako pokaždé jsem byl v novém čase naprosto nahý. Tenhle byt našťěstí sloužil jako jedna z mých základen rozložených v běhu věků i prostoru. Sotva jsem se převlékl, zabušil někdo na dveře.

„Pane Holmesi, pane Holmesi!“

Otevřel jsem a vykoukl na chodbu. Přeshlapoval tam malý umouněný kluk a podával mi kus papíru.

„To je pro vás!“

Doktor Watson, praktik v jedné z větších a lepších londýnských čtvrtí, mě zval jako poradce k nějakému případu. Nebylo to poprvé.

Vzal jsem si drožku a snažil se během jízdy zbavit tupé bolesti hlavy a pocitu rozpolcenosti, které přesun v čase pokaždé vyvolává. Oranžově-růžová mlha pozdního večera tomu moc nepomáhala. Byla daní za stovky, možná tisíce průmyslových podniků v londýnských předměstích. Příslib budoucího industriálního věku.

Vystoupil jsem před velkým trojpatrovým domem obehnaným plotem s odlévanými litinovými sloupky. Nánosem exhalací potemnělá fasáda byla zarostlá divokým vínem, ve všech oknech se svítilo. Nedaleko na chodníku ležela mrtvá tříbarevná kočka. I po smrti vypadala zdravě a dobře živeně, jako by se o ni někdo pravidelně staral. Na kanálové mříži stála velká krysa. Až po chvíli jsem si uvědomil, že i ona je mrtvá. Londýnské povětří prostě každému nesvědčí. Prošel jsem otevřenou bránou do zahrady domu, v ústrety mi právě mířili vstříc příslušníci Scotland Yardu vedeni jedním ze svých nabubřelých konstáblů.

„Tady nebudete nic platný, Holmesi!“ uchechtl se jejich šéf.

„Všechno je jasné. Nikdo vám za vaše pochybné služby nezaplátí!“

„Navíc jsou skoro všichni mrtví!“ dodal jeden ze strážníků a po straně se uchechtl.

Vešel jsem do domu, v salóнку mě přivítal Watson.

Přejel mě vyčítavým pohledem. Nedávný přesun na mě ještě zřejmě byl patrný a on to připisoval kokainové závislosti. Tak vznikají legendy.

„Hrozné, milý příteli,“ začal se svou obvyklou zdvořilostí, „Dva synové a otec otráveni při narozeninové oslavě!“

„Přežil někdo?“ přerušil jsem ho.

„Zatím dva, ale jeden z nich pravděpodobně každou chvíli zemře. V pořádku je jen nejmladší z rodiny, William Raildigh.“

Během rozhovoru jsme přešli do jídelny. Na jedné pohovce ležel asi pětapadesátiletý muž, hned vedle něho pětadvacetiletý mladík. Služebná je právě přikrývala bílým prostěradlem.

Druhý mladík přerývaně oddechoval a zjevně zápasil o život.

Třetí zdrceně seděl v křesle a prázdným pohledem pozoroval plnou sklenku whisky na stole před sebou.

„Co se tu přesně stalo?“

Watson mi bez dalších slov podal obálku.

„Našel jsem ji náprsní kapse umírajícího.“

Všem nám vzala srdce a jen jeden pro ni dobrý je, proto ať jen ten pokračuje v našem rodu. Já už dále nemohu.

Podepsán byl George Raildigh. Pomalu jsem si začínal uvědomovat realie doby, v níž jsem se ocitl. Znělo to jako by pisatel přečetl příliš mnoho slabomyslné viktoriánské poesie, nebo se učil nazpaměť Goethovo „Utrpení mladého Werthera“.

„Kdo to je, George Raildigh?“ zeptal jsem se.

„Byl. Byl to můj nejstarší bratr,“ odpověděl mladík až dosud upřeně pozorující sklenku whisky a ukázal na nemocného, který právě dodýchal.

„Nešťastně se zamiloval a pak nás všechny otrávil,“ pokračoval.

„Vás také?“

„Ne, mě ne. Vůbec tomu nerozumím,“ zavrtěl hlavou William Raildigh a začal vyprávět.

Sice se občas zakoktával, ale nakonec jsem všemu porozuměl. Podle jeho slov byl George kvůli svému citovému životu ve velmi špatném psychickém stavu. Právě proto pro něj uspořádali narozeninovou oslavu jako za starých časů, když ještě všichni byli kluci. A on sám, nejmladší ze sourozenců, pro oslavence upekl tradiční jednoduchý dort z vajec, mouky, cukru a mléka. Byl to prý jejich zvyk a dělali to tak od doby, co jim umřela matka. Jejich otec se podruhé neoženil. Večer se podle něj odehrával v příjemném duchu, povídali si, popíjeli. Potom přišla slavnostní chvíle a George dostal dort. Právě on ho rozkrájel na čtyři díly, pro každého bratra i otce jeden. Krátce po té, co ho snědli, tři z nich umřeli. George přežil déle, protože kousek dortu dal kočce.

„Vaše kočka je trojbarevná?“ zeptal jsem se.

„Ne, mourek,“ odpověděl.

Vzápětí se rozplakal a zhroutil.

„Nevíte, co by to mohl být za jed? A jak je možné, že se otrávil jen tři?“ obrátil jsem na Watsona.

Jen zavrtěl hlavou.

„Podle příznaků nikotin, nebo strychnin, ale nemohu si samozřejmě být jistý. Teď se chvíli musím věnovat pacientovi. Potřebuje mě.“

Watson to sice neřekl přímo, ale viděl jsem, že se mu na celém případě něco nelíbí. Mě také ne, ale příšerně mě bolela hlava a nikdo mi nenabídl peníze za vyšetřování.

Přikázal jsme služebné ať přivede kuchařku, která nebydlela přímo v domě, a šel prohledávat kuchyň.

Kuchařka si své práce hleděla. Spíž byla dokonale zásobená a všechno bylo spořádaně uloženo na svých místech. Jen v jednom zásobníku chyběl tučet vajec a dvě pintové koněvky na mléko byly prázdné, ale nevymyté. Nic podezřelého jsem nenašel.

Na schodech do druhého patra ležela mrtvá mourovatá kočka. S prohlídkou jsem začal v nejvyšším patře. Podle vybavení patřily pokoje jednotlivým mladým pánům. V jednom z nich jsem objevil misku rozkrájených hrozin.

„Watson!“ zavola jsem.

Přišli oba, Watson a Raildigh.

„Co na to říkáte?“ řekl jsem a ukázal jim svůj objev.

„Myslím, že vím, jak je možné, že se otrávil jen tři. George vzal tři hrozinky, každou z nich naplnil jedem a poté je slepil, aby vypadaly normálně. Nepozorovaně je umístil do připravovaného dortu a nechal na osudu, kdo přežije,“ řekl Watson.

„Ale proč to udělal?“

Raildigh si těžce povzdechl.

„Jednalo se o jednu dívku. Všem se nám líbila a postupně jsme se o ni ucházeli. Mě a Charlese, prostředního bratra, odmítla ihned, ale s Georgem si pohrávala. Byl do ní úplný blázen. Když mu nakonec řekla sbohem, kladl nám to za vinu. Dokonce kvůli tomu osočil i otce.“

„Můžete mi ještě jednou popsat průběh celého večera?“

Raildigh zbledl, Watson se na mě vyčítavě podíval, ale neprotestoval.

„Přinesl jsem dort a položil ho na stůl. George ho rozkrájel, Charles nám ho naservíroval. Já si pak svůj kousek odnesl ke klavíru, abych zahrál slavnostní fanfáru pro oslavence. Potom – potom jsme všichni dort snědli a za chvíli –“ mladík zbledl a začal se třást.

Nechal jsem Watsona, ať si s ním poradí, a šel za služebnou dolů. Kuchařka právě dorazila.

Byla to statná padesátnice s dvojitou bradou a šedivými vlasy staženými do pevného drdolu. V celku potvrdila celé Raildighovo vyprávění.

„Přesně tak to dělali už jako kluci,“ přikyvovala horlivě hlavou, „jednoduchý dort ze šesti vajec, půllibry mouky, čtvrt libry cukru, vody a pinty mléka. Říkala jsem jim, že mléko a vajíčka musí být úplně čerstvé, jinak to nebude dobré. Všechno jsem ráno připravila, doplnila zásoby a šla domů. Obědvat měli v restauraci a na pozdní večeři se chystali do klubu. To víte, mladí pánové.“

Propustil jsem ji a šel do jídelny. Byli tam oba, Raildigh už vypadal v pořádku.

„Když přežije jen jeden z rodiny, je jasné, kdo dědí, že Watsone?

Podívali se na mě, jako bych špinil památku mrtvého.

„Můj bratr by nikdy kvůli penězům něco takového –!“ vybuchl Raildigh.

Otočil jsem se k nim zády. Hlava už mě pobolívala jen lehce. Měl jsem chuť zamířit do svého klubu, dát si dobrou whisky pálenou někde na skotské vrchovině a kvalitní doutník.

„Pošlete za mnou toho konstábla, co tu byl, Watsone, ano?“ prohodil jsem ještě přes rameno.

Řešení:

1. Byly upečeny dva dorty, jak tomu napovídá dvojnásobné množství spotřebovaných vajec ve spíži i dvojnásobné množství mléka. Jeden byl otrávený, druhý v pořádku.
2. Dort, který byl servírován, byl otrávený celý a nebyly k tomu použity „plněné hrozinky“. V tom případě by otrávenou hrozinku snědla buď kočka, nebo George. Je jen málo pravděpodobné, že by ji lžičkou právě rozdělil.
3. Hrozinky v pokoji sloužily pouze k odlákání pozornosti. Pokud by George ruletu s jedem přežil, chtěl by s dívkou svých snů žít. Určitě by pak nechtěl sám sebe uvést takovým nálezem do podezření. Předem by se hroziněk zbavil.
4. Po dokonání zločinu vrah otrávenou čtvrtinu dortu hodil do zahrady. Na to doplatila tříbarevná kočka a krysa.
5. Vrahem byl William Raildigh, on jediný měl možnost k záměně otráveného kousku dortu za neotrávený – při hraní na klavír.

Případ číslo 4 – Doba kamenná

Kristian Samuelson v paleolitu

Poryv studeného větru mě donutil přitáhnout si kožešinu páchnoucí žluknoucím tukem blíž k tělu. Mí soukmenovci nebyli zdaleka tak dobře oblečení a přesto zimou netrpěli. Jejich srst a zavalitost je činily vůči chladu neuvěřitelně odolnými. Předpokládal jsem, že jsou to neandrtálci, nebo nějaký jiný druh opolidí ze starší doby kamenné. Stoupl jsem bosou nohou na ostrý kámen a zasyčel bolestí. Nečekaný poryv časové bouře mě tentokrát vrhl opravdu daleko do minulosti. Nevěřil jsem, že se dožiji dalšího vzednutí asynchronní časové fluktuace, která by mě zanesla do příjemnější doby. Kdyby mě před bezprostřední smrtí zmraznutím a hladem nezachránil kmenový šaman, jemuž se má lysá kůže a štíhlá postava bůhví proč zamlouvaly, měl bych to dávno za sebou. Šaman zanedlouho na to umřel a já teď zastával jeho místo. Špatně, protože kmen se nacházel na pokraji vyhubení.

Stará samice, vlastně žena, s bílou srstí náhle zamávala paží a něco hrdelně vykřikla. Pochopil jsem, že se vracejí lovci. Počáteční radostný rozruch se vzápětí změnil v naříkání. Pět nejsilnějších mužů kmene neslo jen jedno malé sele, které nebude stačit pro všechny. To znamenalo, že najíst dostanou jen lovci, některé ženy a samozřejmě já.

Zachmuřeně jsem sledoval mohutné troglodyty vyprávět posunky a hrdelními skřeky celý příběh. Bohužel se překřikovali jeden přes druhého a nerozuměl jsem jim. Tři byli nepříjemně zranění. Wad s Bugem silně kulhali a každá větší nerovnost terénu jim činila téměř nepřekonatelné problémy. Oba měli potrhané stehenní svaly. Já bych na takovou ránu bez důkladné lékařské pomoci umřel. Grakhova levá ruka od lokte nahoru byla oteklá do dvojnásobné velikosti. Lovec si zřejmě vykloubil rameno a pak kloubní hlavici sám vrátil na místo. Dobromyslný Ukha se na pohled zdál v pořádku, ale tvářil se nezvykle zachmuřeně. Jediný Zzet vypadal spokojeně a vrhal vítězoslavné pohledy na všechny strany. On byl problém a přiváděl kmen do stále větších nesnázích. Jeho prudkost, nevypočitatelnost a

arogance. Starý šaman ho dokázal zpacifikovat, ale já ne. Grakh se k němu náhle otočil a vynadal mu sérií hlubokých zavrčení. Přitom se stavěl tak, aby druhý lovec nemohl zaútočit na poraněnou paži.. Zzet si jeho výtky nenechal líbit, několikrát se silně udeřil do hrudi a posměšně ho vyzýval k boji. Konečně jsem z jejich jen částečně artikulovaného rozhovoru pochopil, co se na lovu přihodilo. Zzet ve své nafoukanosti a samolibosti zaútočil na mládě medvěda, aniž by se přesvědčil, zda náhodou není matka na blízku. Právě v boji s ní utrpěli ostatní lovci svá zranění. Jen díky štěstí nebyl nikdo zabít a medvědi utekli.

Doufal jsem, že Zzeta něco, nebo někdo co nejdříve zabije. Naneštěstí však patřil k nejsilnějším a nejobratnějším bojovníkům. Vzдорovat mu mohl jedině Grakh a ten byl teď zraněný. Starý šaman by na Zzeta použil jeden ze svých omamných lektvarů a pak ho vyprovokoval k boji o náčelnictví. Já jsem naneštěstí žádné polévky z muchomůrek vařit neuměl. Možná i proto jsme v poslední době přicházeli o jednoho zdravého muže za druhým a jedli jsme stále méně.

Rychle jsme spořádali sele, někdo pečené, jiný syrové, podle osobních preferencí, a začali jsme se připravovat k přenocování. Stařena, která už čtyři dny jedla pouze kořínky, bez říkání zametla malou jeskyňku, v níž bylo místo pro oheň a dalších pět nebo šest spáčů. Většinu místa po stranách zabíraly velké ostré balvany odštípnuté od stropu. Přikázal jsem Ukhovi, aby se přes noc staral o oheň. Starci byli všichni tak zesláblí, že mohli kdykoliv usnout. Lovec bez řečí poslechl a rychle začal chystat ohniště na noc. Ruce měl ještě mastné od pečinky a studený popel se na ně nalepil až je obalil černou vrstvou připomínající rukavice. Na ty se také ještě pár set tisíc let bude muset počkat. Ukhovi to však v nejmenším nevadilo, protože ani hygienu zatím nikdo nevymyslel.

Zzet si zabral nejzažší kout jeskyně, kam téměř nefoukalo a napůl násilím do něj zatáhl tři mladé ženy. Vždy musel používat násilí, protože ho žádná z dívek neměla ráda. Tentokrát si dovolil víc než obvykle: jedna z jeho nedobrovolných společníků byla Zika, Grakhova stálá družka. Jenomže Grakh byl zraněný a nemohl ji bránit. Zzet si to samozřejmě uvědomoval a udělal to právě proto. S trochou závisti

jsem si všiml plochých břidlicových desek rozestých okolo jeho nocležiště. Já bych si z nich vyskládal rovné lože, na kterém bych se pohodlně natáhl. Komfort také dosud nepatřil do slovní zásoby našich předků.

Brzy se setmělo, vítr zesílil a přinášel s sebou chlad ledovce z nevysokých kopců nad námi. Zzet si chvíli užíval se ženami a potom se rozhostilo ticho rušené jen oddechováním spáčů. Celou noc jsem se i v jeskyni trásl zimou. Venku bych určitě zmrzl. Před úsvitem jsem zaslechl lehké ženské kroky směřující k východu z jeskyně. Zika se zřejmě vracela ke svému oblíbenci. Na chvíli jsem ještě usnul a probudil se krátce po rozbřesku. Stačil jediný pohled, abych zjistil, že mé včerejší přání bylo vyslyšeno. Zzet byl mrtvý. Někdo mu na hlavu hodil jednu z rozměrných břidlicových desek, které jsem mu tak záviděl. Dvě ženy vedle něho ještě spaly, ale tulily se pouze k sobě. Mrtvola nehřála.

Zzeta jsem nelitoval, ale jako šaman jsem musel odhalit viníka a potrestat ho, protože úkladné vraždy se netolerovaly ani tady, v době kamenné. Jinak by mě vypudili jako neužitečného.

Břidlicová deska tvořící Zzetův náhrobek byla dobrých patnáct centimetrů silná o rozměru 50 x 50 centimetrů.. Bohužel jsem právě neměl přístup k nádobíčku pro snímání otisků prstů a okem jsem samozřejmě žádné neviděl. Rozhlédl jsem se.

Uakh klímal nad doutnajícím ohništěm, Zika s Grakhem leželi přituleni jeden k druhému a blokovali východ z jeskyně. Wach a Bug zabírali místa podél stěn těsně vedle balvanového pole, mezi jimi a Zzetem, na druhém nejlepším místě v jeskyni jsem ležel já. Slunce se vyhouplo výš nad obzor a do jeskyně vniklo více světla. Na podlaze jsem spatřil řadu ženských šlápějí směřující od mrtvého Zzeta ke spící Zice. Na jednom místě byly přerušeny mužskými stopami vedoucími opačným směrem. Muž kráčel rázně a bez obav. Stopy bohužel nevedly žádnému ze spících lovců v jeskyni a ztrácely se v balvanovém poli.

Neprotahoval jsem to. Poté, co se tlupa shromáždila okolo ohně a po povinném obřadním tanci jsem zpěvně oznámil, kdo smrt Zzeta způsobil a současně jsem prohlásil, že to byla duchy vyžádaná oběť pro blaho kmene, bez které bychom nepřežili. Jako by to byla

pravda, ještě ten den se na nás usmálo štěstí. Před večerem jsme objevili mamuta, který spadl ze srázu a polámal si nohy. S několika tunami masa se má naděje na dožití dalšího záchvěvu časové bouře zvýšila. Možná se opravdu vrátím do doby teplé vody, skleníkového efektu a páchnoucích spalovacích motorů. S plným břichem mamutoviny jsem se šel podívat na umělecké pokusy mých soukmenovců, kteří různobarevnými hlinkami zdobily nedaleký skalní převis. Samozřejmě po mě chtěli, abych také přispěl k výzdobě našeho tábořiště. Mimoszemšťan s anténkami, jak je budou kreslit za nějakých dvě stě tisíc let v komiksech ve dvacátém století, se jim opravdu líbil. Škoda, že nebudu u toho, až nějaký archeolog tuhle malůvku objeví.

Řešení:

Zzeta zabily dívky, které s ním spaly. Uakh to být nemohl, protože by na břidlicové desce zanechal otisky svých rukou špinavých od popela. Bug s Wadem by nedokázali překulhat přes rozeklané balvany po stranách jeskyně. Jinak se kolem detektiva – šamana nemohli protáhnout. Břidlicová deska o uvedených rozměrech by při odhadované hustotě břidlice 2,2 tuny/m³ vážila přes 80 kg. Vzhledem k jejím rozměrům by ji Grakh jednou rukou nedokázal uzvednout, viz rozpětí palce a ukazováku a tloušťka desky. Naopak, tři dívky bez problémů dokázaly desku zvednout a pustit ji Zzetovi na hlavu. Ženské stopy vytvořila Zika, když šla ráno za Grakhem a prozradila mu, co s dalšími dvěma ženami provedly. Udělaly to spíše na počátku noci, protože mrtvola byla ráno studená. Mužské stopy zůstaly po Grakhovi, když se šel přesvědčit, zda je Zzet opravdu mrtvý (přerušil Zičiny stopy).